

Reina, vine al Gaixample

En poc menys de dos anys la part dreta de l'Eixample barceloní s'ha convertit en una zona idònia per obrir-hi qualsevol negoci dirigit al públic gai. Un exemple que demostra, com al barri de Chueca a Madrid, la forta implantació de la pesseta rosa.

Es locals d'ambient —denominació amb què es coneix habitualment el món homosexual en l'argot gai— a Barcelona han seguit un èxode força curiós segons les èpoques històriques. Durant els anys anteriors al final de la dictadura ja n'hi havia petits locals, sempre al límit de la legalitat i moltes vegades dins un context de marginalitat. Ciutat Vella es va convertir en el barri gai per excel·lència, on podíem trobar El Elefante Blanco, el Zarkos, el Greco o l'Arlequín, locals mig clandestins, a vegades situats al pis principal d'un bloc, on res poguéu fer sospitar que darrere les seves portes es reunien unes persones que ja feia molts anys que havien de trobar-se de mil i una formes diferents, sempre d'amagat. "Eren locals molt tronats, muntats de forma improvisada, molt lluny dels temples d'oci que existeixen avui —ens diu l'Albert, gai d'una certa edat, que ha viscut ja totes les etapes per les quals ha passat el moviment—. Primer havies de trobar el local, que normalment es trobava als pitjors carrers del nucli antic, on treballaven les prostitutes i la delinqüència estava a l'ordre del dia. Un cop allà, fer sonar el timbre i esperar que t'obriessin. Després, allà poca cosa es podia fer, prendre una copa, xerrar una mica i quedar amb algú que, amb una mica de sort, et podries emportar a casa. A més, sempre havies d'estar a l'aiguait que la policia no decidís organitzar aquell dia una batuda. Ja no teníem la qualificació de "peri-

llositat social", però molts anys després de la transició encara continuaven existint les fitxes policíques i qualsevol dia et podien dur a comissaria acusat de conducta indecent." La primera discoteca plenament gai que va obrir les portes va ser Martin's, al passeig de Gràcia,

xual indiscriminat; només es tracta d'entrar, recolzar-se en una paret i deixar-se portar). Els discrets locals d'abans van passar d'estar concebuts per a la diversió innocent, la xerrada i el contacte ocasional, a uns llocs on el contacte sexual pur i descarcat era la prioritat màxima. Això sense parlar de les saunes, on, vestits succintament amb una petita tovallola, els clients es dediquen a passejar incansablement a la recerca d'algú amb qui passar una bona estona.

El boom gai als Estats Units, aquesta nova visibilitat que esclatà després dels fets succeïts a Stonewall el 28 de juny de 1969 (data mítica en què un grup d'homosexuals nord-americans decideixen plantar cara a les batudes regulars de la policia), havia propiciat l'obertura a Barcelona de força locals dirigits a públics ben diferents: Chaps a la Diagonal, per a un públic leather, amant del cuir i les pràctiques sexuals més fortes, on la gent començà a familiaritzar-se amb termes com ara *fist-fucking*, pluja daurada o petó negre; Topxi, Tatu o La Luna com a temples del *kistich* amb actuacions de transformistes (alguns, els menys folklòrics, reciclats posteriorment en les actuals *drag queens*) i amb un públic amant de la rumba i la sevillana; el Gris i l'Strass, també a Gràcia, per a un públic d'un nivell adquisitiu alt, on es podia veure molt vestit de marca i olor de perfum car; i així molts d'altres, sense oblidar tots els locals que van sorgir també dedicats exclusivament al públic femení: Members, La Rosa

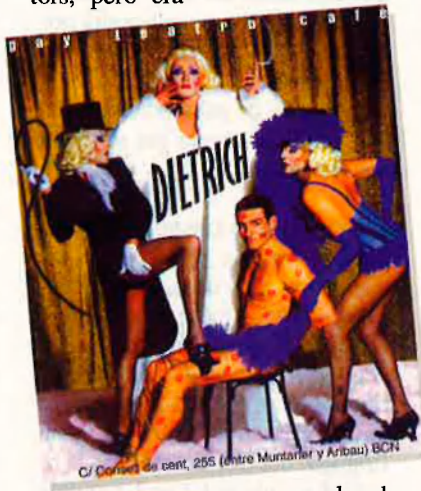

o Imagine. Uns llocs que, encara avui dia, mantenen el vell costum, certament incòmode, de fer sonar el timbre i esperar a ser acceptat per poder-hi entrar.

Però l'ambient és voluble i capritxós, i no hi ha res que agradi més als homosexuals amb ínfulas de modernitat que descobrir nous locals i deixar-se portar per noves sensacions. A l'Eixample pocs bars de nit hi havia, fins als anys noranta, que atraguessin l'atenció dels gais. Només espais com el Satanassa, al carrer d'Aribau, o el Qué te Dije, a Consell de Cent, permetien que el públic de les diferents tribus urbanes es barrejés per un igual, i evidentment els gais també hi tenien cabuda, però no es podien considerar locals estrictament d'ambient. L'obertura de la discoteca Metro al carrer de Sepúlveda va significar una primera escissió en els itineraris nocturns. Aleshores, o et movies per la part alta de Gràcia o baixaves fins a l'Eixample, on, a més, s'havia obert el Punto BCN, el primer bar musical amb portes de vidre, concebut de cara totalment a l'exterior, on els gais ja no havien d'amagar-se de l'altra gent, sinó que podien tenir el seu lloc d'oci on entrar i sortir amb total naturalitat. La iniciativa va ser una idea de l'Aladino Nespral que, juntament amb la seva parella, van voler concebre un bar tranquil, que fins i tot obria a la tarda, amb una llarga barra on prendre copes i una zona més reservada per xerrar o jugar al billar. El mateix tàndem va decidir, anys més tard, obrir una nova discoteca amb una filosofia diferent. Si fins llavors les discoteques gais es dirigien al públic essencialment masculí, i fins i tot es restringia de forma dràstica l'entrada a les dones, ja fossin simpatitzants de gais o bé lesbianes, ara Arena obria com una discoteca mixta. La majoria del públic hi entén, és clar, però també hi té cabuda tot aquell que s'ho vulgui passar bé sense prejudicis de cap mena. A l'obertura de l'Arena del carrer de Balmes, la van seguir l'Arena Clàssic, al carrer de la Diputació, amb una música *revival* dels èxits dels setanta i vuitanta, i mesos més tard l'Arena VIP a

la Gran Via, just al costat del cinema Coliseum. L'oferta, doncs, es va triplicar, i era una aposta arriscada perquè la proliferació de discoteques començava a ser una mica excessiva i alguns pensaven que no podrien omplir-les, que no hi hauria públic suficient. La realitat és que, quan el local està ben muntat i ofereix quelcom diferent, la gent hi acudeix en massa, i encara després d'aquestes se n'han obert de noves, com Salvation, a la Ronda de Sant Pere, o bars musicals com el Dietrich a Consell de Cent, o el Medusa i el Frivolité, locals veïns del carrer de Casanova, entre molts altres.

A l'oferta de les discoteques s'hi van sumar els restaurants amb espectacle. La idea del restaurant per a gais ja existia, teníem l'exemple del Roma, al carrer d'Alfons XII, on era fàcil trobar-hi sopant famosos directors de cinema o escriptors, però era

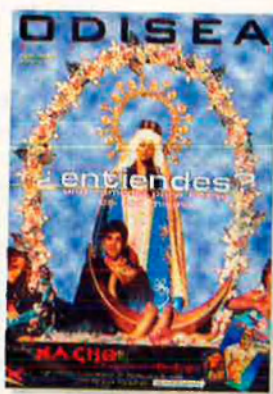

un local tranquil. A partir de l'obertura del Cafè Miranda al carrer de Casanova, però, la proposta ja és ben diferent, perquè, a més d'una suggerent carta de menú, farcida de *delicatessen*, es pot gaudir de l'espectacle itinerant de diverses *drag queens* que et delecten amb *playbacks* mentre vas sopant. A més, el local, encara que un xic estret, gaudeix d'una decoració acurada, una mica *kitsch*, però amb molt de gust. Ràpidament la idea va ser copiada per La Diva, aquesta al carrer de la Diputació, i l'Eterna, també al carrer de Casanova. Tots intenten oferir el mateix: una carta pretesament molt selecta i refina-

da, en un ambient sibarític, amb unes actuacions de *drags* divertides i sofisticades, encara que els resultats siguin força desiguals, i alguns només acabin oferint un menjar mediocre i unes actuacions més aviat patètiques i avorrides. En l'única cosa que coincideixen és en els preus exorbitants. Una decisió amb què no està gens d'acord en Josep Vitas, propietari de la llibreria-cafeteria gai Antinous, situada a Ciutat Vella: "Amb aquesta història que tots els gais anem plens de calés, de moment només s'han obert negocis caríssims, tant és que es tracti de restaurants com de botigues de roba, dedicats a gent amb pèlles, i no tots els gais som així. Hi ha gais a l'atur i altres que no volen gastar-se una fortuna cada vegada que surten a sopar. Faltaria encara algun empresari que muntés negocis més modestos: un local d'entrepans a preu mòdic o una botiga de roba més barata, per exemple".

Botigues de roba, floristeries, perruqueries, i fins i tot els sex-shops, han anat proliferant i omplint com a bolets els baixos dels carrers d'un ampli sector de l'Esquerra de l'Eixample, tant que, fins i tot, aquest barri eminentment residencial i de serveis ha arribat a tenir una denominació: Gaixample. La idea va sorgir de la redacció de la revista *Nois*: "Un dia intentàvem trobar un nom per denominar aquesta zona -recorda en David Martí, director de la revista- i ens va sorgir aquest joc de paraules, la cosa ens va fer gràcia i el vam denominar així. Després la premsa i més tard el públic en general també es va acabar fent seu aquest nom. La zona quedaria delimitada entre el carrer d'Aragó i la Gran Via, i entre Urgell i Balmes; és clar que hi ha molts altres locals fora d'aquesta zona,

Diverses revistes gais que es publiquen actualment. Les publicacions homosexuals gratuïtes tenen força tirada en el mercat.

però potser aquest en seria el centre neuràlgic”. Algú podria pensar que aquesta proliferació segueix l'exemple imposat al Soho de Londres o al barri madrileny de Chueca, on els locals s'hi han instal·lat l'un al costat de l'altre i s'ha renovat completament la fesomia del que fins aleshores era un barri força atrocinat, cosa que encara no s'ha donat al Carme de València, de moment només puntejat per alguns locals d'oci nocturn. “El cas de Barcelona –segueix en David Martí– no té res a veure amb Chueca, o amb el Marais de París, perquè aquells eren barris amb un fort índex de delinqüència, molt marginals i deixats de la mà de Déu, i amb l'arribada dels gais van canviar totalment, tant el tipus de negocis com la gent que hi anava. Aquí l'Eixample sempre ha estat un barri tranquil, de classe mitjana i, tot i que darrerament els negocis hi anaven força de baixa, amb l'arribada dels gais al barri s'ha tornat a animar l'activitat econòmica, cosa que no només ha afectat els negocis per a gais, sinó també tots els altres. Per això, els veïns, que al començament podien veure aquesta proliferació de negocis dirigits a homosexuals amb un cert recel, ara s'han adonat que és un avantatge per a tothom.”

Encara que també queda pendent el tema lèsbic, ja que, si bé hi ha locals per a elles, quan es parla dels homosexuals quasi sempre s'obvia a aquest segment de població. “Potser el problema –ens diu David Martí– és que sempre han tingut la doble discriminació de ser dones i ser lesbianes, amb la qual cosa no han volgut ser tan visibles com els gais. És també un problema de falta de connexió entre elles, mai han aconseguit muntar una associació només de dones, i quan hi

participen en algun grup concret es limiten a les seves reunions, sense voler saber gran cosa dels altres. Són poc participatius i els seus locals continuen sent foscos, amb el timbre a la porta i les dificultats que això comporta per a alguna noia que comenci a anar per l'ambient. Amb la reconversió de l'Aire, a Enric Granados, de restaurant gai a bar lèsbic, per fi les lesbianes han trobat un local més diàfan, amb més projecció cap a l'exterior, però falten empresàries lesbianes que tirin endavant locals per a elles mateixes. Un home mai podrà portar el negoci com elles, és qüestió de sensibilitat i de percepció. Igual que tampoc és gaire comprensible que porti un negoci gai un home que no entengui.”

L'imperi de la pesseta rosa. La revista *Nois* va sorgir ja fa tres anys i fou idea d'en David Martí i de dos amics més. “El panorama editorial en aquell moment estava copat per les revistes de les associacions com el *Barcelona Rosa* de la Coordinadora Gai-Lesbiana, l'*Infogai* del Col·lectiu Gai o la revista *Lambda* del Casal Lambda, on s'informava dels actes que tenien lloc a la ciutat. Tots els articles estaven sempre tractats des de la perspectiva ideològica que tinguéssin l'associació. Si parlem de publicacions privades de caràcter gratuït només existia el *Shangay*, que es fa a Madrid, i no gaire més, així és que volíem crear una publicació de caràcter igualment gratuït però feta aquí a Barcelona, que expliqués notícies i fets que tinguessin lloc especialment a Catalunya. Des d'un primer moment vam tenir clar que *Nois*, a diferència d'altres publicacions que només aposten per la imatge i els continguts sexuals, havia de permetre un

temps de lectura, no es tractava de posar-hi fotos de païos despulats i prou. El món homosexual genera força informació i moltes vegades ens falta espai per a col·locar tot el material que ens arriba diàriament, tant de les associacions, dels locals d'ambient o de particulars.” Les publicacions gais gratuïtes tenen força tirada en el mercat, la prova és que *Nois*, feta exclusivament en castellà malgrat el nom, edita cada mes 15.000 exemplars i, com totes les altres publicacions gratuïtes, cada vegada que s'exposen al públic acaben esgotant-se pocs dies després, cosa que no passa amb les revistes gais de pagament. Actualment només *Mensual* i, més recentment, *Zero* es permeten anar al quiosc amb un preu de sortida. *Mensual*, de petit format, és avui dia la revista degana, on els articles amb fort contingut eròtic i la secció de contactes són el que atreu principalment el públic. *Zero*, en canvi, segueix una línia d'articles de cultura general, amb fort predomini de la imatge en color i portades llampants i llamineres que atreguin l'atenció del lector. La publicació pretén consolidar-se com l'oferta més “normalitzadora” del fet homosexual. Actualment s'han afegit al món de les publicacions gratuïtes la madrilenya *Odissea* i les barcelonines *Punto H*, que aposta de forma descarada pel disseny més avantgardista i un cert *glamour* fred, i *Línea G*, la publicació de Servi G, una empresa creada per oferir qualsevol tipus de professional, ja sigui un fuster, un manobre o un jardiner, amb la peculiaritat que sempre qui t'atén és gai. És clar que alguns es van plantejar quin avantatge tindria que quan s'espallí el televisor et vingui un tècnic gai, però el fet és que l'empresa funciona.

Al marge de dirigir *Nois*, en David Martí va començar el passat 25 de setembre un programa de ràdio anomenat com *Fes-t'ho com vulguis*, també dedicat al públic gai. El programa s'emet cada dissabte de vuit del vespre a dotze de la nit a la cadena M80 Ràdio, al 90.5 de la FM. Evidentment, en quatre hores de programació la base musical hi té un paper destacable, encara que també hi ha altres seccions, tot tractat sempre des d'un punt de vista informal i divertit; fins i tot tenen un personatge controlador que el nivell de "gaiesa" dels convidats o dels presentadors no decaigui. El programa es complementa amb una secció on s'explica com sortir a lligar el dissabte a la nit o una línia oberta de telèfon que permet participar als oients i, fins tot, un concurs amb preguntes fàciles i premis oferts pels locals patrocinadors.

Arran dels esdeveniments succeïts el passat 28 de juny amb motiu de la celebració internacional del dia de l'Orgull Gai, va produir-se una escissió entre les associacions gais i els propietaris dels locals comercials. Els fets van venir ocasionats quan les associacions van decidir celebrar aquella data memorable, com sempre, amb una manifestació pels carrers de Barcelona, unes xerrades i un final de festa a la plaça de la Mercè. Els locals, en canvi, van decidir muntar un "Pride" una setmana més tard, al Pavelló de la Mar Bella, al Poblenou, amb una forta participació d'artistes convidats, *drags* i una festa ben grossa. Aquesta iniciativa no va tenir ni el vist-i-plau ni el suport de les associacions, que se sentien traïdes per aquesta iniciativa que titllaven d'oportunista i d'estar només interessada en el guany econòmic. Però en David Martí, en canvi, pensa que "s'ha d'arribar a un acord amb les associacions i els col·lectius gais perquè vegin que no és una activitat al marge d'ells, sinó que junts podem aconseguir un mateix objectiu, que és lluitar pels nostres drets."

Guillem Medina

MILLENIUM DE CAVAS HILL
SENSE COMENTARIS

1999 + 2001
MILLENIUM DE CAVAS HILL
115vol 750ml

ELABORACIÓ ESPECIAL DE 8.000 AMPOLLES AMB MOTIU DEL CANVI DE MIL·LENI
Tel. 938 900 588 - <http://www.cavashill.com>